

קורס השכלה כללית לשכבה י'

המזרח התיכון בימינו- אסנת נוימן

רציונל:

קשה להתווכח עם הקביעה כי המזרח התיכון הוא מוקד של אירועים היסטוריים ואקטואליים חשובים ומסקרנים, של אינטרסים כלכליים גלובליים וכי התרחשויות שונות במדינות השכנות לנו משפיעות על חיינו באופן ישיר. עם זאת, במהלך הקורס נעשה מאמץ להתווכח עם קביעה זו ועם קביעות נוספות בהן אנו נתקלים באמצעי התקשורת. נערוך דיון מעמיק בסוגיות הבווערות ונחקור את המרחב המזרח תיכוני על היבטיו הרבים והמגוונים- נעלה שאלות נוקבות ונמצא את התשובות המלומדות:

מי זה אסד?

איפה זה בחריין?

מה קורה בסוריה?

מה דאע"ש רוצים!?

מה ההבדל בין סונים לשיעים?

מהיכן משדרת תחנת אלג'זירה?

מטרות הקורס:

היכרות רחבה עם היבטים שונים הנוגעים למזרח התיכון- גיאוגרפיה, פוליטיקה, דמוגרפיה, מדינות, מנהיגים, סוגיות היסטוריות ואקטואליות נבחרות, קריאה ביקורתית בחדשות.

דרכי הערכה:

התלמידים יגישו שני תרגילים אישיים במהלך המחצית- תרגיל אמצע ותרגיל סיכום. תלמיד אשר יבחר להציג פרזנטציה בכיתה במקום להגיש תרגיל יוכל לעשות זאת בתיאום עם המורה.

מה בתכנית:

פתיחת הקורס: הגדרות, מפות וגיאוגרפיה (2 שיעורים)

- נבחן את המושג המזרח התיכון ונשווה בינו ובין מושגים דומים- אוריינט, הלבנט, העולם הערבי, הסהר הפורה.
- נאפיין את האזור מבחינה תרבותית ודתית ונבדוק אילו מדינות ויחידות מדינות משתייכות להגדרה הרווחת.

ויכוח אקדמי על נקודת מבט (2 שיעורים)

- נשווה שתי גישות מחקריות שונות הבאות לידי ביטוי בוויכוח בין גישותיהם של אדוארד סעיד וברנרד לואיס.
- נבחן מחדש את המושג המזרח התיכון תוך שימוש במושגים אוריינטליזם ואירוצנטריות.

מנהיגים, פוליטיקה ודמוגרפיה "היה הייתה אימפריה" (4 שיעורים)

- נספר את סיפורה של האימפריה העות'מאנית אשר התקיימה למשך 624 ונבדוק כיצד קריסתה בראשית המאה ה-20 שזורה בתולדות מדינות המזרח התיכון הצעירות.
- נכיר את לבנון ואף את ארגון חזבאללה, את ירדן ואת משפחת המלוכה, את סוריה ואת אסד העומד בראשה- באמצעות סרטונים מפתיעים.

אסלאם- היסטוריה ואקטואליה (4 שיעורים)

- נגולל את סיפורו של הנביא מחמד ונציין את האירועים המרכזיים בשנים הראשונות לדת האסלאם- חיי הנביא, ההתגלות, ההגירה למכה וכיבושי האסלאם.
- נצפה בכתבות ונקרא דיווחים העוסקים בפרשת קריקטורות הנביא בעיתונות תוך שימוש במושגים שנלמדו עד כה.
- נברר כיצד נוצר הקרע בין הזרמים באסלאם- הסונה והשיעה וכיצד הדבר בא לידי ביטוי בימינו?
- נאפיין את המנהגים, המצוות והמסורות בדת המוסלמית בעבר ובהווה.

משברים אזוריים- מאימפריות ועד האביב הערבי (4 שיעורים)

- נבדוק באמצעות מבחר כתבות ומאמרים מהם המשברים המרכזיים והרלוונטיים במזרח התיכון- נתמקד באביב הערבי ובמלחמת האזרחים בסוריה
- נשווה בין ארגוני הטרור הגדולים- אלקאעדה ודאע"ש

האם ישראל במזרח התיכון? (4 שיעורים)

- נברר מהם המאפיינים הדמוגרפיים, הפוליטיים והתרבותיים של מדינת ישראל ונשווה אותם לנתונים אשר הכרנו במהלך הקורס לגבי המזרח התיכון.
- נבחן סוגיות היסטוריות ואקטואליות במדינתנו בהקשרן המזרח תיכוני.

התקשורת הערבית- תרגיל קריאה (2 שיעורים)

- נכיר את התפתחות העיתונות הכתובה בעולם הערבי ואת התנגשותה בצנזורה.
- נשווה בין קריקטורות מתקופות ומפלטפורמות שונות וננסה להבין מדוע הן זוכות למקום מרכזי כל כך בתקשורת הערבית.
- נבדוק מי עומד מאחורי רשתות התקשורת הגדולות בעולם הערבי וכיצד הן מעורבות בפוליטיקה המקומית והבינלאומית.

תרבות ואמנות (2 שיעורים)

- נשתה קפה שחור בעודנו לומדים על שורשיה ומאפייניה של התרבות הערבית- העירונית, הכפרית והנוודית.
- נאזין יחדיו למוזיקה ערבית קלאסית (אום כולת'ום) ונגיע עד לפופ במצרים וללהקות רוק לבנוניות.

זהות של מקפים (2 שיעורים)

- נסיים את הקורס בדיון אודות הזהות המורכבת של ערבים-ישראלים, תוך סיכום המושגים שנלמדו בקורס.